

Ekinshi klass «Ana tili hám oqıw sawatlılıǵı» kitabınıń birinshi bólimi, tiykarınan, oqıwshılardıń oqıw kónlikpesin rawajlandırıwǵa qaratılǵan bolsa, ekinshi bóliminde lingvistikalıq túsiniklerge kóbirek tapsırmalar berilgen. Ses hám hárıplerge tiyisli túsiniklerden: «Gózzal, hámme sózlerinde birgelikli dawıssızlar sóylewde hám jazıwda saqlanadı». «B hárıbi sózdıń basında, ortasında, P hárıbi sózdıń esitilgen orınlarında jazıla beredi. Aqırı p seslerine pitken sózlerge dawıslı seslerden baslanǵan qosımta jalǵansa, p sesi b sesine ózgeredi hám solay jazıladı. **Mısalı:** mektep – mektebi, kitap – kitabı» [6].

Ushınshi klass «Ana tili hám oqıw sawatlılıǵı» kitabınıń birinshi bóliminde ses hám hárıp boyınsha keńnen túsinik berilgen. Bunda seslerdiń jaylasıw orınları haqqında bólek toqtalıp, misallar menen anıqlıq kiritilgen [7].

Jáne de, usı sabaqlıqtıń ekinshi bóliminde ses hám hárıp túsinikleri boyınsha birqansha materiallar berilgen. **Mısalı:**

«Dawıssız sesler sózdıń basında qabatlasıp keledi.

Mısalı: klub, planeta, stanciya, stakan, traktor, stol h.t.b.».

«Dawıssız sesler sózdıń basında hám aqırında qabatlasıp keledi. **Mısalı:** klass, gramm, spirt, sport h.t.b.».

«Jazıwda kóp buwınlı sózlerdiń bir jolǵa sıymay qalǵan bólekleri ekinshi jolǵa buwın boyınsha ótkeriledi. Bul **ótkerme** dep ataladı. **Mısalı:** Mek-tep, su-wıq, Gúl-ja-mal, ki-yim, Ib-ra-yım h.t.b.

Esletpе: San menen keletuǵın sózler hám menshikli atlıqlar sannan bólinip keyingi jolǵa ótkerilmeydi. **Mısalı:** 3-«A» klass, 100 m, TU-134 h.t.b.» [8].

Tórtinshi klass «Ana tili» (2020-jılı baspadan shıǵarılǵan) kitabında seslerdiń bóliniwi hám álipbe tártibi haqqında keltirilip ótilgen. Sabaq barısında orınlanatuǵın shınıǵıwlar hám úye tapsırmalarda kóplegen misallar járdeminde bul boyınsha túsiniklerin bayıtıp barıwı múmkin [9].

Sonı da aytıp ótiwimiz kerek, ses – sóylew procesinde real aytilǵan, qulaǵımız benen esitken insan hám basqa mayda bólekke bólinbeytuǵın sóylew úzindisi bolıp tabıladı. Bizler seslerdi aytamız hám esitemiz.

Hárıp – sestıń jazıwdaǵı shártli belgisi bolıp tabıladı. Hárıplerdı kóremiz, jazamız, oqıymız. Hárıpler fonemalardıń jazıwdaǵı kórinisi, súwreti bolıp tabıladı. 1. Sawat ashıw dáwirinde ses hám hárıp penen tanıstırw

dawıslı seslerdi úyretiwden baslanadı. Ana tilimizde 9 dawıslı fonema bar: a, á, o, ó, i, u, ú, e, al, 25 dawıssız ses bar. Bulardan ekewi hárıp birikpesi, jıgırma úshi (23) dara hárıp penen belgilenedi. Olar tómendegiler: b, d, f, g, ğ, h, x, j, k, q, l, m, n, ń, p, r, s, t, v, w, y, z, sh, c, ch. Dawıssız seslerdi úyretiwde de arnawlı bir tártipke, talapqa ámel etiledi. Hárıp birikpelerin úyretiwdegi qıyınshılıqlardı esapqa alǵan halda, olardı álipbe dáwiriniń aqırǵı basqışında úyretiw maqsetke muwapıq bolıp tabıladı.

Sesler hám olardıń klassifikaciyası: Sesler awız boshlıǵında tosқınlıqqa ushırawı yamasa ushıramawına qaray **dawıslı** hám **dawıssız** bolıp eki toparǵa bólinedi.

Dawıslı sesler – awız hám tamaq boshlıǵında heshqanday tosқınlıqqa ushıramay payda bolatuǵın, quramı dawıstan ibarat (shawqım derlik qatnaspaytuǵın) sesler.

Dawıssız sesler - awız hám tamaq boshlıǵında hár túrli tosқınlıqqa ushırap payda bolatuǵın, quramı tek shawqımnan yamasa ses hám shawqımnan ibarat seslerge aytiladı. Olardıń ayıtlıwında hawa aǵımı partlap shıǵadı. Nátiyjede, hártúrli tárepten bir-birinen parqlı dawıssız sesler payda baladı. Tildegi dawıssız sesler sisteması konsonantizm (lat. consonans — dawıssız ses) dep ataladı. Dawıslı hám shawqımnıń qatnasıwına qaray únlı hám únsiz dawıssız sesler bolıp ekige bólinedi.

Juwmaqlap aytatuǵın bolsaq, baslawısh klass oqıwshılardıń ana tili pánin úyretiwde onıń lingvistikalıq qubılısın, morfologiyalıq hám sintaksislik baylanısıwın jaqsı ólestire alıwın támiynlewde ses hám hárıplerdı jetik úyrenip barıwı tiyis dep oylaymız. Sebebi, til ilimi júdá quramalı taraw bolıp tabıladı. Onı tereń meńgerip alıw ushın hárбір bólimin basqışpa-basqış oqıwshı sanasında qalıplestirip barıwımız zárúr.

Til iliminiń dáslepki basqışı sıpatında ses hám hárıplerdı, sóz hám buwınlardı analiz-sintez etiwdiń interaktiv texnologiya tiykarında shólkemlestirw oqıtıwshı iskerligindegi dóretiwshilik process bolıp, oqıwshılar menen óz ara birgelikte alıp barıladı. Bunday waqıtta oqıtıwshı ózin tek bilim beriwshı shaxs emes, bálkim, oqıwshılardıń belsendiligin pedagogikalıq hám psixologiyalıq tárepten shólkemlestiretuǵın oqıtıwshı sıpatında seziniwi zárúr.

Адебиятлар

1. «Bilimlendiriw haqqında»ǵı Nızam. –T.: 23.09. 2020.
2. «Milliy o‘quv dasturi». –T.: 2020.
3. Ernazarov G'. Boshlang'ich sinflarda ona tili o'qitish metodikasi, Pedagogika kollejlari uchun o'quv qo'llanma. –T.: "Ilm ziyo". 2013.
4. Abdinazimov Sh., Abdijabbarova X., Uspanova J. Alipbe 1-klass ushın sabaqlıq. –T.: Respublika bilimlendiriw orayı. 2022.
5. Abdinazimov Sh., Ismaylova Z., Qutlimuratova G., Salieva P. Ana tili hám oqıw sawatlılıǵı 2-bólim. 1-klass ushın sabaqlıq. –T.: Respublika bilimlendiriw orayı. 2021-j.;
6. Abdinazimov Sh., Ismaylova Z., Qutlimuratov B. Qutlimuratova G., Salieva P. Ana tili hám oqıw sawatlılıǵı 2-bólim. 2-klass ushın sabaqlıq. –T.: Respublika bilimlendiriw orayı. 2021.
7. Abdijabbarova X., Uspanova J. Ana tili hám oqıw sawatlılıǵı 1-bólim. 3-klass ushın sabaqlıq. –T.: Respublika bilimlendiriw orayı. 2022.
8. Abdijabbarova X., Uspanova J. Ana tili hám oqıw sawatlılıǵı 2-bólim. 3-klass ushın sabaqlıq. –T.: Respublika bilimlendiriw orayı. 2022.
9. Dáwenov E., Qudaybergenova M., Uspanova J. Ana tili. 4-klass ushın sabaqlıq. –N.: «Qaraqalpaqstan», 2020.

РЕЗЮМЕ. В статье обсуждаются этапы обучения звукам и буквам в начальных классах родного языка. На уроках родного языка учащиеся знакомятся со звуками и буквами, и считается необходимым расширить их навыки правильного письма.

SUMMARY. This article discusses the stages of learning sounds and letters in primary mother tongue classes. In mother tongue lessons, students are pronounced to sounds and letters, and it is considered necessary to expand their correct writing skills.

БҰЛАЖАҚ ҰҚИТУВЧИЛАРДА РИТОРИКАНИ ҰРГАНИШГА ТАЙЁРГАРЛИГИНИНГ МҰХИМ ЖИХАТЛАРИ

С.Ю.Пахратдинов – мустақил тадқиқотчи

Низомий номидаги Тошкент давлат педагогика университети

Таянч сўзлар: риторик муаммо, психологик ёндашув, асосий мезонлар, педагогик риторика, ижодий фикрлаш, оғзаки ва ёзма коммуникация, бошланғич синф ўқувчиси, таълим сифати, жамият.

Ключевые слова: риторические вопросы, психологические подходы, первичные вопросы, педагогика, творческое мышление, устная и письменная коммуникация, учащиеся начальных классов, качество образования, общество.

Key words: rhetorical questions, psychological approaches, primary questions, pedagogy, creative thinking, oral and written communication, primary school students, quality of education, society.

Риторика, “нутқ хақидағи фан бўлиб, унинг предмети нутқни куриш ва олиб бориш қоидалари ва тавсияларидир”. Бинобарин, ушбу қоидаларни билиш

келажақда риторика ўқитувчисининг махсус тайёргарлиги учун назарий асосдир.

Риторикани ўқитишга тайёрлик мазмунининг ўзига

хос хусусиятларини ҳисобга олган ҳолда, биз бошланғич синф ўқувчиларига риторикани ўқитишга касбий мувофиқлиги таркибидан ўқитувчи шахсининг йўналиши ва унинг нутқ физиологияси билан боғлиқ жисмоний фазилатлари каби элементларни ажратаб кўрсатамиз. Биз ўқитувчининг риторикани ўқитишга бўлган касбий қобилиятини унинг тегишли касбий тайёргарликка эга бўлган кичик мактаб ўқувчиларига риторикани муваффақиятли ўргатиш истаклари ва имкониятлари ҳисобланади. Келажакдаги риторика ўқитувчисининг тайёргарлигини шакллантириш деганда биз унинг махсус ва услубий билимлари ва уларга мос маҳоратлари мажмуасини тушунаемиз.

Ушбу мақсадга мувофиқ, Ўзбекистон Республикасининг “Таълим тўғрисида”ги қонунида ҳам таълим мазмуни шахсининг ўзини ўзи белгилашини таъминлашга, унинг ўзини ўзи англаши учун шароит яратишга, шунингдек, шахсининг жаҳон ва гуманитар маданият тизимларига интеграцияланишини таъминлашга қаратилиши кераклиги таъкидланган [1].

Педагогика соҳаси олимларининг таъкидлашларича, қатор муаммоларнинг бартараф этилишида риторика муҳим аҳамиятга эга. Махсус тадқиқотлар таҳлиладан шундай хулоса қилишимиз мумкинки, олимлар шахсиятни ривожлантириш жараёнида риторика функциялари, биринчидан, шахсиятнинг ўзини ўзи англаш муаммоларини ҳал қилиш қилиш ва унинг англашини ривожлантириш билан, иккинчидан эса, “қучли лисоний шахс”нинг шаклланишида, унинг муҳим жиҳатлари маълум бир коммуникатив концепция ва нутқ маданиятига асосланган нутқни қуриш асосларини ўзлаштиришдан иборатлигини кўрсатади.

Хорижий мамлакатлар риторикасини ўрганиш тажрибаси ҳам шуни кўрсатадики, яъни, масалан, америкаликлар риторикани нафақат гуманитар мавзулардан бири сифатида ривожлантиришда давом этишмоқда. АҚШда риторикани у ёки бу шаклда ўқитиш таълимнинг барча даражаларида барча ўқув дастурларига мажбурий фан сифатида киритилган. Университетлар ва махсус таълим муассасалари мактаб таълими асос солган риторик қобилиятларни ривожлантириб борадилар.

“Мустақил фикрлашга қодир” бўлган замонавий ижтимоий эҳтиёж ўз навбатида фикрлаш маҳсулини шакллантириб – маълум бир ижтимоий ҳудуд учун ҳаётий муҳим муаммонинг ўзига хос эчимини ишлаб чиқаради.

Риторикани олий таълим ташкилотларига янги ўқув предмети сифатида қилиш учун унинг асосий вазифалари, мазмуни, усуллари, методлари ва ўқув қўлланмаларини, шунингдек, асосий тамойилларини ва ғояларини тушуниш талаб этилади. Шу мақсадда дарслик тўпламлари ўқитувчи учун риторика дарсларини махсус ўқув дастурлари асосида тематик режалаштириш, ўқитишнинг асосий усуллари ва услублари, асосий ғоялари тавсифини ўз ичига олган услубий тавсиялар билан, шунингдек, таклиф қилинган мавзулар бўйича ҳар бир машғулоти учун дарс ишланмалари билан тўлдирилиб борилади [3].

Шундай қилиб, риторика ўқитувчисига бўлган эҳтиёж ва бундай ўқитувчини тайёрлаш муаммоси бўйича махсус тадқиқотларнинг етишмаслиги ўртасидаги жиддий зиддиятлар биз танлаган тадқиқот мавзусини долзарб деб ҳисоблашга асос беради. Олий таълим ташкилотлари ўқитувчиларининг тайёргарлигини шакллантиришда асосий педагогик шартлари қандай?

Ушбу хулоса бизга ўқитувчининг кичик мактаб ўқувчиларининг риторикасини ўргатишга тайёргарлигининг тегишли таркибий қисмларининг мазмунини маълум бир ишонч билан тақдим этишга имкон беради.

Бизнинг фикримизча, бўлажак риторика ўқитувчисининг амалий тайёргарлиги, машғулотларда илмий ва назарий тайёргарлиги малакали ишлаш учун зарур бўлган касбий билимларни: риторика соҳасидаги махсус билим ва кўникмалар, ОТМ ларда ушбу фанни ўқитиш методикасини билишни ўз ичига олади. Келажакда риторика ўқитувчисининг амалий тайёргарлиги номланган билим соҳаларига мос келадиган касбий маҳорат ва қобилиятларни ўз ичига олади, яъни риторика соҳасидаги махсус кўникмалар ва ушбу мавзунини ўқитиш усуллари ишлаб чиқилади.

Биз юқорида белгиланган бўлажак ўқитувчининг риторикани шакллантириш ва ўқитишга тайёргарлиги асосида ушбу сифат мавжудлигининг қуйидаги умумлаштирилган кўрсаткичларини ажратамиз:

- риторикани ўқитишга қизиқиш ва иштиёқ;
- нутқ аппаратида тузулиш ва функционал жиҳатдан аномал ҳолатларнинг мавжуд эмаслиги;
- риторика соҳасига оид махсус билим ва кўникмаларнинг мавжудлиги;
- болаларни риторикага ўқитиш соҳасида услубий билим ва кўникмалар эгаллиги;

Риторика ўқитувчисининг махсус билим ва кўникмаларига қўйиладиган асосий талабларни аниқлаш учун биз олимларнинг нотиклик санъати назарияси ва амалиёти бўйича тадқиқотларига мурожаат қилдик. Таҳлиллар натижасида биз ўқитувчининг нотиклигига қўйиладиган талабларни топдик ҳамда уларни риторика ўқитувчисининг махсус тайёргарлигига лозим бўлган жиҳатларини асос қилиб олдик.

Гарчи нотиклик ва риторика ўқитувчиси турли хил профессионал функцияларни бажаришса ҳам: биринчиси белгиланган мукамал ижтимоий “супер вазифа” ни юқори даражада мукамал нутқ қобилиятлари ёрдамида ҳал қилади, иккинчиси эса оғзаки нутқни ўзлаштиришга ўргатади. Биз ўз тадқиқотимиз жараёнида ушбу тушунчаларни “бадий нотиклик билан профессионал шугулланувчи шахс” маъносида аниқлаш мумкин деб ҳисоблаймиз. Риторикани ўқитиш технологиясида ўқувчига таъсир ўтказиш ўқитувчининг шахсий нутқ тажрибасини очиб бериш, намойиш этиш ва етказиш сифатида амалга оширилади. Шу билан бирга, риторика унинг касбий фаолияти воситаси сифатида ишлайди. Юқорида келтирилган фикрларга асосланиб риторик таълимотга ўқитувчининг тайёргарлигини такомиллаштириш учун қуйидаги тузилмани ишлаб чиқдик:

- субъект – риторика ўқитувчиси – ўқувчи;
- предмет – ўқувчиларнинг нутқ фаолияти;
- ўқитиш воситаси – риторикага ўқитиш;
- жараён – риторикани ўқитиш;
- маҳсулот – ўқувчиларнинг баёнотлари.

Риторика мазмунини ўқув интизоми сифатида таҳлил қилиш шуни кўрсатадики, ушбу соҳадаги махсус билимлар тизимини ўзлаштириш билан боғлиқ:

- риториканинг ривожланиш тарихи ва унинг замонавий концепцияси;
- Риторика предмети ҳақида;
- нутқ устида ишлаш кетма-кетлиги тўғрисида;
- ҳар бир босқичдаги ишларнинг мазмуни тўғрисида;

- ҳар бир босқичдаги ҳаракат усуллари ҳақида.

Риторика ўқитувчиси махсус маҳоратининг таркибини биз нотикга қўйиладиган қуйидаги классик талаблар билан боғлаймиз:

- нима дейишни топмоқ;
- топилган фикрини тартибга солиш;
- унга тегишли оғзаки шаклни бериш; буларнинг барчасини хотирада тасдиқлаш;
- нутқ сўзлаш.

Тадқиқотчи олим Ю.В.Рожественский маърузачилигим билан кўникмаларига қўйилган талабларни, шунингдек, баъзи бир ўзгаришлар билан, келажакдаги риторика ўқитувчисининг тайёргарлигини махсус шакллантириш таркибига киритади, чунки улар юқоридаги қоидаларни аниқлаштириб беради:

- нутқ жараёнининг асосий ижтимоий, психологик ва педагогик хусусиятларини билиш;
- нутқ ёки суҳбат учун материал танлаш ва уни нутқнинг мақсадига мувофиқ, композиция, мантқиқ ва психология қонунларига, шунингдек оғзаки нутқнинг ўзига хос хусусиятлари ва тингловчиларнинг хусусиятларига мос равишда тартибга солиш қобилияти;
- тингловчиларнинг фикр-мулоҳазалари ёрдамида нутқ сўзлаш;
- оғзаки нутқнинг мукамал эгаллаш: овоз, мимика, интонация, имо-ишора, нутқ маданиятининг барча талабларига риоя қилиш;
- суҳбат, мунозара олиб бориш қобилияти [3].

Юқоридаги ўқув курсларида мувофиқ умумтаълим мактаблари ўқитувчисини тайёрлашнинг мазмуни, жараёни ва натижаларини таҳлил қилишдан кўриниб турибдики, уларни мавжуд шароитда ўрганиш фақат махсус ва услубий машғулотларнинг бир қисми бўлган билан ва кўникмаларнинг алоҳида элементларини шакллантиради ҳамда бошланғич синфларда риторика ўқитувчисининг касбий тайёргарлиги учун мотивацион асосларни шакллантириш вазифасини бутунлай чиқариб ташлайди. Шу аснода, биз риторика ўқитувчисининг махсус ва услубий билимлари ва кўникмаларининг бутун комплексини шакллантириш муаммосини ҳал қилиш, шунингдек, унинг профессионал йўналишини ривожлантириш учун ушбу курсларнинг имкониятлари етарли эмас деган хулосага келдик. Бинобарин, бир томондан, умумтаълим мактаблари ўқитувчисини тайёрлаш таркибидagi мавжуд зарур элементларни келажакдаги риторика ўқитувчисининг касбий йўналишини ва касбий тайёргарлигини шакллантиришга йўналтириш зарурати пайдо бўлди, иккинчидан, бўлажак риторика ўқитувчисининг йўналишини ва махсус тайёргарлигини шакллантириш учун бўлажак риторика фани ўқитувчиси етишмаётган ўқув фанлари билан ўқитиш мазмунини тўлдириш эҳтиёжи туғулади.

Келажакда бўлажак риторика фани ўқитувчисини риторикани ўқитишга тайёрлаш жараёнини моделлаштиришда биз доимийлик ва изчилликнинг умумий педагогик тамойилларига асосландик. Шундай қилиб, синфлар факультетида ташкил этилган "Педагогик маҳорат" ва "Рус тилини ўқитиш методикаси" каби фанларни ўрганиш тартибини бузмасдан, биз махсус билан ва кўникмаларни шакллантиришга қаратилган ўқув ишларида риторика соҳасига оид 3 ва 8 семестр-

ларда қўшимча курсларни киритиш имкониятига эга-миз. Шу асосда, бўлажак риторика фани келажакдаги мактаб ўқитувчисининг риторикани ўқитишга касбий тайёргарлигини шакллантиришнинг яхлитлиги таъминланади.

Шундай қилиб, келажакда бўлажак ўқитувчининг риторикага тайёргарлигини шакллантириш жараёнида назарий таҳлил асосида бизнинг позициямиз аниқланди:

1. Умумтаълим мактаблари ўқувчиларини ўқитиш учун ўқитувчини касб-хунарга ўргатиш моделида риторика, унинг бошланғич синфларининг касбий тайёргарлигини шакллантириш тизимидаги кичик тизим бўлган мақсад, мазмун ва процессуал яхлитликнинг тизимли алоқаларида акс этиши керак.

2. Умумтаълим мактаблари ўқитувчиларининг ўқувчиларга риторикани ўргатишга тайёргарлигини шакллантириш тизимининг яхлитлигига қуйидаги ўзаро тўлдирувчи шартлар амалга оширилгандагина эришиш мумкин:

- касбий фаолиятнинг асосий жараёнини мақсадга йўналтириш умуман, шунингдек, умумтаълим мактаб ўқитувчиларини тайёрлаш билан боғлиқ бўлган ўқув фанлари таркибида танланган риторика билан мосликни шакллантириш бўйича, бўлажак риторика ўқитувчисини махсус ва услубий тайёрлаш;

- умумтаълим мактаблари ўқитувчиларининг таълим мазмунини кичик мактаб ўқувчиларига риторикани ўргатишда тайёрликни шакллантиришдаги функцияларига мувофиқ нутқ назарияси ва амалиёти билан алоқаси бўлган ўқув фанлари билан мувофиқ равишда мослаштириш;

- риторикани ўқитиш учун касбий мувофиқликни ривожлантиришга ва келажак риторика ўқитувчисининг махсус ва услубий тайёргарлигини шакллантиришга йўналтирилган махсус курсларни ишлаб чиқиш;

- риторика билимларини ўзлаштирувчи ўқитувчиси таълим мазмунини бошланғич мактаб ўқитувчисининг асосий тайёргарлиги ва махсус ишлаб чиқилган ўқув курслари таркибидagi элементлардан қуриш;

- умумтаълим мактабларида риторика ўқитувчисининг тайёргарлигини шакллантиришда ифода-даланган асосий ва қўшимча таълимнинг узлуксизлиги хусусиятлари асосида умумий ривожлантириш тизимида ёш мактаб ўқувчиларини риторикага ўқитишга тайёрликни шакллантириш. бўлажак риторика ўқитувчисини ўқитиш мазмунини ташкил этувчи фанларни ўрганиш, унинг касбий йўналишини шакллантиришнинг кетма-кетлиги (касбий қизиқишларини ўзгартириш орқали) ва касбий тайёргарлигини шакллантириш.

Адабиётлар

1. Ўзбекистон Республикасининг 2020 йил 23 сентябрдаги "Таълим тўғрисида"ги ЎПҚ-637 – сонли Қонуни.
2. Рожественский Ю.В. Теория риторики. - М., 1999.
3. Халиков А.А. "Педагогик маҳорат". Дарслик. – Тошкент, MOLIYA-IQTISOD – 2013. – 446 бет.
4. Юнина Е.А., Сагач Г.М. Общая риторика (современная интерпретация). - Пермь, 1992. - 195 с.

РЕЗЮМЕ. Ўқитувчининг педагогик фаолиятида риториканинг ўрни, мунтазам шакллантириб бориши, таълим сифати ва самарадорлигини ошириш, яъни болада ижобий муносабатни шакллантириш, ўқитиш саводхонлигини таркиб топтириш, уларда мантқиқий ва ижодий тафаккурни шакллантириш, уларни оғзаки ва ёзма мулоқот меёрларини эгаллашга ҳамда ўз-ўзини бошқаришда риториканинг ўрни ушбу мақолада ўз аксини топган.

РЕЗЮМЕ. Важна риторическая интеллект и широта духовного мира будущего учителя. Педагогическая деятельность педагога непрерывна, следует уделять серьезное внимание систематическому формированию педагогической риторической способности. В статье отражены особые требования будущего педагога к педагогической риторике, этике и манерам, сердечности.

SUMMARY. The rhetorical culture and the breadth of the spiritual world of the future teacher are important. The pedagogical activity of a teacher is continuous, serious attention should be paid to the systematic formation of a pedagogical rhetorical culture. The article reflects the special requirements of the future teacher for pedagogical rhetorical culture, ethics and manners, cordiality, secular etiquette.